87. MEKTUP

٨٧- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالثَّمَانُونَ اِلَى الْفَتحْ خَانْ الْاَفْغَانِيِّ فِي النَّصَائِحِ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الشَّرِيفُ الْمُنْبِئُ عَنْ كَمَالِ مَحَبَّةِ الْفُقَرَاءِ وَاخْلَاصِهِمْ رَزَقَ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ الْاِسْتِقَامَةَ عَلَى مَحَبَّةِ هٰؤُلَاءِ الْفُقَرَاءِ وَالنَّصِيحَةُ الَّتِى اَنْصَحُ بِهَا الْاَحِبَّةَ ذَوِى السَّعَادَةِ اِتِّبَاعُ السُّنَّةِ السَّنِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ وَالْاِجْتِنَابُ عَنِ الْبِدْعَةِ الْغَيْرِ الْمَرْضِيَّةِ فَاِنَّ مَنْ أَحْيَى سُنَّةً مِنَ السُّنَنِ الَّتِى صَارَتْ مَتْرُوكَةَ الْعَمَلِ بِهَا فَلَهُ ثَوَابُ مِائَةِ شَهِيدٍ فَكَيْفَ مَنْ اَحْيَى فَرْضًا مِنَ الْفَرَائِضِ اَوْ وَاجِبًا مِنَ الْوَاجِبَاتِ فَتَعْدِيلُ الْاَرْكَانِ فِى الصَّلَاةِ الَّذِى هُوَ وَاجِبٌ عِنْدَ اَكْثَرِ الْعُلَمَاءِ الْحَنَفِيَّةِ وَفَرْضٌ عِنْدَ الْاِمَامِ اَبِى يُوسُفَ وَالْاِمَامِ الشَّافِعِيِّ وَسُنَّةٌ عِنْدَ بَعْضِ الْعُلَمَاءِ الْحَنَفِيَّةِ صَارَ مَتْرُوكًا عِنْدَ اَكْثَرِ النَّاسِ فَأَجْرُ احْيَاءِ هٰذَا الْعَمَلِ الْوَاحِدِ يَكُونُ اَزْيَدَ مِنْ ثَوَابِ مِائَةِ شَهِيدٍ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَعَلَى هٰذَا الْقِيَاسِ سَائِرُ الْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ مِنَ الْحِلِّ وَالْحُرْمَةِ وَالْكَرَاهَةِ وَغَيْرِهَا وَقَالُوا اِنَّ رَدَّ نِصْفِ دَانِقٍ اِلَى شَخْصٍ اَخَذَهُ عَنْهُ ظُلْمًا بِلَا وَجْهٍ شَرْعِيٍّ اَفْضَلُ مِنْ اَنْ يَتَصَدَّقَ مِائَتَيْ دِرْهَمٍ وَقَالُوا لَوْ كَانَ لِشَخْصٍ مِنَ الْعَمَلِ الصَّالِحِ مِثْلُ عَمَلِ نَبِيٍّ وَبَقِيَ فِى ذِمَّتِهِ حَقُّ شَخْصٍ مِقْدَارَ نِصْفِ دَانِقٍ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَتَّى يُؤَدِّيَ ذٰلِكَ وَبِالْجُمْلَةِ يَنْبَغِى اَنْ يَكُونَ مُتَوَجِّهًا اِلَى الْبَاطِنِ بَعْدَ جَعْلِ الظَّاهِرِ مُحَلًّى بِاِتْيَانِ الْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ لِئَلَّا يَكُونَ الْعَمَلُ مُخْتَلِطًا بِالْغَفْلَةِ وَالتَّحَلِّى بِالْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ بِدُونِ اِمْدَادِ الْبَاطِنِ مُتَعَذِّرٌ وَظِيفَةُ الْعُلَمَاءِ الْاِفْتَاءُ وَشُغْلُ أَهْلِ اللّٰهِ الْعَمَلُ وَالْاِهْتِمَامُ فِى الْبَاطِنِ مُسْتَلْزِمٌ لِلْاِهْتِمَامِ فِى الظَّاهِرِ وَالَّذِى يَهْتَمُّ بِالْبَاطِنِ وَيَعْجِزُ عَنِ الظَّاهِرِ فَهُوَ مُلْحِدٌ وَاَحْوَالُهُ الْبَاطِنِيَّةُ اِسْتِدْرَاجَاتُهُ وَعَلَامَةُ صِحَّةِ حَالِ الْبَاطِنِ تَحَلِّى الظَّاهِرِ بِالْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ وَطَرِيقُ الْاِسْتِقَامَةِ هُوَ هٰذَا وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ الْمُوَفِّقُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Fetihhan Afganî'ye gönderilmiştir.

Allah'a hamd, peygamberlere selam olsun...

Dervişlere karşı beslediğiniz yüksek muhabbet ve ihlasınızı gösteren mektubunuz elimize ulaştı. Allah Sübhanehü bu dervişlerin sevgi-

sinde istikametle rızıklandırsın. Saadetli dostlarıma yapacağım nasihat sünnet-i seniyyeye *(sahibine salat ve selamı olsun)* tabi olmaları ve Allah'ın razı olmadığı bidatlerden sakınmalarıdır. Zira her kim unutulmuş bir sünneti ihya ederse yüz şehit sevabı alır. Bu durumda herhangi bir farz ibadeti veya vacip ibadeti ihya eden kimsenin alacağı mükafatı sen düşün. Çoğu Hanefilere göre namazın vaciplerinden olan tadil-i erkan İmam-ı Ebu Yusuf ve İmam-ı Şafii'ye göre farzdır. Diğer bazı Hanefi alimleri nezdinde ise sünnettir. İşte mezheplere göre hükümlerini açıkladığım bu tadil-i erkan bugün unutulmaya yüz tutmuş vaziyettedir. Bugün tadil-i erkanı ihya eden bir kimse Allah yolunda şehit olan yüz kimseden fazla mükafat kazanır. Helalı, haramı ve mekruhuyla diğer şeri hükümler de böyledir. Denildiğine göre zalimin elinden yarım kuruşu alıp sahibine geri vermek Allah katında iki yüz dirhem tasadduktan daha kıymetlidir. Yine denildiğine göre bir şahsın peygamber kadar ameli olsa da üzerinde bir kimsenin yarım kuruş hakkı bulunsa bu hakkı ödemedikçe cennete giremez.

Kısacası zahirimizi şeri ölçülere uygun biçimde donattıktan sonra amellerimize gaflet bulaşmaması için batınımıza yönelmeliyiz. Batın desteği olmadan zahirimizi şeri hükümlere uygun olarak donatmak çok çetin bir iştir. Alimlerin görevi fetva vermektir. Ehlullahın işi ise ameldir. Batına önem vermek zahire de önem vermeyi gerektirir. Batınla ilgilenirken zahiri ihmal eden kimse zındıktır. Onun elde ettiği batınî hallerin hepsi istidraçtır. Batıni hallerimizin sıhhatini gösteren en iyi ölçü zahirimizin şeri ölçülere göre donatılmasıdır. İstikamet yolu işte budur. Allah Sübhanehü yegane muvaffak kılandır.

KELİME ANLAMI

87. ≺ اَلْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالثَّمَانُونَ Seksen yedinci mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى الْفَتِحْ خَانْ الاَفْغَانِيِّ Fetih Han Afgani'ye** *(Ne hakkındadır?)* **فِى النَّصَائِحِ Nasihatler hakkındadır ≻**

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلاَمٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun وَصَلَ Ulaştı *(Ne?)* اَلْمَكْتُوبُ الشَّرِيفُ Değerli mektup *(Öyle mektup ki,)* اَلْمُنْبِئُ Haber veriyor *(Neden?)* عَنْ كَمَالِ مَحَبَّةِ الْفُقَرَاءِ وَاِخْلاَصِهِمْ Dervişlere olan ihlas ve muhabbetin kemalinden رَزَقَ اللهُ سُبْحَانَهُ Allah Subhânehu ihsan eylesin *(Neyi?)* اَلاِسْتِقَامَةَ İstikameti *(Ne üzerine istikamet)* عَلَى مَحَبَّةِ هٰؤُلاَءِ الْفُقَرَاءِ Bu dervişlerin muhabbeti üzerine وَالنَّصِيحَةُ الَّتِى O nasihat ki, اَنْصَحُ بِهَا الاَحِبَّةَ Onunla sevenlere nasihat ediyorum *(O sevenler ki,)* ذَوِى السَّعَادَةَ

Saadet ehli *(O nasihat nedir?)* اتِّبَاعُ السُّنَّةِ السَّنِيَّةِ Sünneti seniyyeye ittibadır عَلَى صَاحِبِهَا Onun sahibi üzerine olsun *(Ne?)* اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ Salat, selam, tahiyye *(O nasihat daha nedir?)* وَالاجْتِنَابُ Kaçınmadır *(Neden?)* عَنِ الْبِدْعَةِ الْغَيْرِ الْمَرْضِيَّةِ Kendisinden hoşlanılmayan bidatten فَانَّ مَنْ أَحْيَى Zira her kim diriltirse *(Neyi?)* سُنَّةً مِنَ السُّنَنِ Sünnetlerden birini الَّتِي صَارَتْ Ki, o sünnet olmuştur *(Ne?)* مَتْرُوكَةَ الْعَمَلِ بِهَا Kendisi ile amel terkedilmiş فَلَهُ ثَوَابُ مِائَةِ شَهِيدٍ O kimse için yüz şehid sevabı vardır فَكَيْفَ Öyleyse nasıl olur ? *(Kim?)* مَنْ اَحْيَى Dirilten kişi *(Neyi?)* فَرْضًا مِنَ الْفَرَائِضِ Farzlardan bir farzı اَوْ وَاجِبًا مِنَ الْوَاجِبَاتِ Ya da vaciplerden bir vacibi فَتَعْدِيلُ الاَرْكَانِ فِي الصَّلاَةِ Namazdaki tadili erkan الَّذِي هُوَ وَاجِبٌ Ki o vaciptir *(Kime göre?)* عِنْدَ اَكْثَرِ الْعُلَمَاءِ الْحَنَفِيَّةِ Hanefi alimlerinin çoğuna göre وَفَرْضٌ Ve farzdır *(Kime göre?)* عِنْدَ الاِمَامِ اَبِي يُوسُفَ İmamı Ebu Yusuf وَالاِمَامِ الشَّافِعِيِّ Ve İmam-ı Şafii'ye göre وَسُنَّةٌ Ve sünnettir *(Kime göre?)* عِنْدَ بَعْضِ الْعُلَمَاءِ الْحَنَفِيَّةِ Bazı Hanefi alimlerine göre *(Bu tadili erkan nedir?)* صَارَ مَتْرُوكًا Terk edilmiş oldu *(Kimin yanında?)* عِنْدَ اَكْثَرِ النَّاسِ İnsanların çoğunun yanında فَأَجْرُ احْيَاءِ هَذَا الْعَمَلِ الْوَاحِدِ İşte bu tek amelin yaşatılmasının ecri *(Nedir?)* يَكُونُ اَزْيَدَ Daha çok olur *(Neden?)* مِنْ ثَوَابِ مِائَةِ شَهِيدٍ Yüz şehit sevabından *(Nerede şehit olan)* فِي سَبِيلِ اللهِ Allah yolunda وَعَلَى هَذَا الْقِيَاسِ Bu kıyas üzerinedir *(Ne?)* سَائِرُ الاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ Diğer şer-i hükümler *(Neden olan hükümler?)* مِنَ الْحِلِّ وَالْحُرْمَةِ Helal, haram وَالْكَرَاهَةِ وَغَيْرِهَا Kerahet ve diğerlerinden وَقَالُوا Dediler *(Ne dediler?)* انَّ رَدَّ نِصْفِ دَانِقٍ Yarım kuruşu geri vermek *(Kime?)* اِلَى شَخْصٍ Bir kişiye ki, اَخَذَهُ عَنْهُ ظُلْمًا Onu ondan zulmen almıştı *(Nasıl?)* بِلاَ وَجْهٍ شَرْعِيٍّ Şer-i bir sebep olmadan (işte bu) اَفْضَلُ Daha faziletlidir *(Neden?)* مِنْ اَنْ يَتَصَدَّقَ مِأَتَيْ دِرْهَمٍ İki yüz dirhem sadaka vermekten وَقَالُوا Yine dediler ki: لَوْ كَانَ لِشَخْصٍ Bir kişi için olsa *(Neden?)* مِنَ الْعَمَلِ الصَّالِحِ Salih amelden *(Ne olsa?)* مِثْلُ عَمَلِ نَبِيٍّ Peygamber ameli gibi amel وَبَقِيَ فِي ذِمَّتِهِ Ama zimmetinde kalmış olsa *(Ne?)* حَقُّ شَخْصٍ Birinin hakkı *(Ne kadar?)* مِقْدَارَ نِصْفِ دَانِقٍ Yarım kuruş kadar (böyle birisi) لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ Cennete giremez *(Ne zamana kadar?)* حَتَّى يُؤَدِّيَ ذَلِكَ Bu hakkı ödeyene kadar وَبِالْجُمْلَةِ Kısacası: يَنْبَغِي Lazımdır *(Ne?)* اَنْ يَكُونَ مُتَوَجِّهًا Yönelici olmak *(Nereye?)* اِلَى الْبَاطِنِ Bâtına *(Neden sonra?)* بَعْدَ جَعْلِ الظَّاهِرِ Zahiri yaptıktan sonra *(Ne yaptıktan?)* مُحَلَّى Süslenmiş *(Ne ile süslenmiş)* بِاتْيَانِ الاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ Şer-i hükümleri yerine getirmekle *(Niye*

مُخْتَلِطًا بِالْغَفْلَةِ *(Ne olmasın?)* Çünkü amel olmasın diye لِئَلاَّ يَكُونَ الْعَمَلُ *bâtına yönelmek gerekir?)* Gafletle karışık olmasın وَالتَّحَلِّى Süslenmek *(Ne ile?)* بِالْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ Şer-i hükümlerle وَظِيفَةُ الْعُلَمَاءِ İmkansızdır مُتَعَذِّرٌ *(Nedir?)* Bâtının yardımı olmadan بِدُونِ امْدَادِ الْبَاطِنِ *(Nasıl?)* Alimlerin görevi الْاِفْتَاءُ Fetva vermek وَشُغْلُ أَهْلِ اللهِ Ehlullah'ın meşgalesi ise الْعَمَلُ Amel etmektir لِلْاِهْتِمَامِ فِى الْبَاطِنِ وَالْاِهْتِمَامُ فِى الْبَاطِنِ Bâtına önem göstermek مُسْتَلْزِمٌ Gerektirir *(Neyi?)* لِلْاِهْتِمَامِ فِى الظَّاهِرِ Zahire önem göstermeyi وَالَّذِى O kimse ki, يَهْتَمُّ بِالْبَاطِنِ Batına önem veriyor وَيَعْجِزُ عَنِ الظَّاهِرِ Ve zahirden aciz kalıyor *(O kimse nedir?)* فَهُوَ مُلْحِدٌ O zındıktır وَاَحْوَالُهُ الْبَاطِنِيَّةُ Onun batını halleri ise اِسْتِدْرَاجَاتُهُ Onun istidracı(ayak kayması)dır وَعَلاَمَةُ صِحَّةِ حَالِ الْبَاطِنِ Batının halinin sıhhatinin alameti *(Nedir?)* تَحَلِّى الظَّاهِرِ Zahirin süslenmesidir *(Ne ile?)* بِالْاَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ Şer-i hükümlerle وَطَرِيقُ الْاِسْتِقَامَةِ İstikamet yolu هُوَ هَذَا O işte budur وَاللهُ سُبْحَانَهُ Allah Subhânehu الْمُوَفِّقُ Muvaffak kılandır...